Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 333 — ՇԱԲԱԹ 9 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1885 — (Ն. Տ.) 21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1885 — 6 ՃԷՄԱԶԻ ԻՒԼ ԷՎԷԼ 1302

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԳԱՑՏԱՆՔ

Յանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ, երկու անգամի համար 2 ղուրուշ, և աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել «Առ Խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի» ԹՂԹԱԳՐԱՏՈՒՆ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան, իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէիւ՝

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده [ارەولك] غزته‌سی اداره‌سنه

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY, Karakeuy, Déirmén han

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան 200
» » Վեցամսեայ » 59
Գաւառաց համար և օտար երկիրներու տարեկան » 240
Գաւառաց համար և օտար երկիրներու վեցամսեայ » 120
Օտար երկիրներու համար Տարեկան Ֆրանք 56
» » Վեցամսեայ » 28

Դուրս ղրկուած լրագրոյ համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան ղրկուած և չհրատարակուած նամակ կամ գրութիւններ չդարձուիր։

Ծանուցմունք կընդունուին ԻՍՏԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՇԱԲԱԹ 9 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Տ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ

Մեր երէկի թուով ծանուցինք թէ Բ. Դուռն օրինաւոր գտած լինելով Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին ընտրութիւնն, այսօր կամ վաղը Վեհ. Սուլթանին բարձր վաւերացման պիտի ներկայացնէ զայն։

Ընտրութեան տեղեկագրոյն (մազպաթա) մէջ, որ մատուցուած էր Դատական Նախարարութեան, յիշուած էր թէ Նոր Պատրիարքին ընտրութիւնը կատարուած էր ըստ Չրդ. յօդուածոյ Ազգ. Սահմանադրութեան։ Վսեմ. Բեամիլ փաշա դիտողութիւն ըրաւ թէ չէր յիշուած Սահմանադրութեան առաջին յօդուածն ևս, որ կը տրամադրէ թէ ընտրեալ Պատրիարքն ի հօրէ օսմանեան հպատակ պարտի լինել։ Բ. Դուռը կարեւորութիւն կուտայ սոյն տրամադրութեան և չուզեր որ Պատրիարքական ընտրութեանց մէջ զանց առնուի այն։ Գիտնալով հանդերձ թէ, Պատրիարքարանը, նախ քան զընտրութիւնն, այս նկատմամբ հարկ եղած քննութիւնը կատարած և այնպէս ընտրելեաց կարգին մէջ գրած էր Նորընտիր Պատրիարքին անունը, Դատական Նախարարի Վսեմ. Փոխանորդը կարեւոր կը համարէր սակայն որ այս կէտ յատկապէս յիշատակուէր Պատրիարքարանի տեղեկագրոյն մէջ։ Այս դիտողութեան վրայ, թէեւ Տ. Յարութիւն Պատրիարքի ընտրութիւնը ծանուցանող տեղեկագիրն ըստ ամենայնի յար և նման էր նախընթաց ընտրական տեղեկագիրներուն, հարկ եղաւ բացատրութիւններ տալ Ն. Սրբազնութեան ի հօրէ օսմանեան հպատակութեան վրայ։ Վսեմ. Բեամիլ փաշա այս ծանօթութիւնը պահանջեց պաշտօնագրով մը, որուն Գեր. Տեղապահ Հայրը տուաւ պատասխան մը, որ գոհացուցիչ գտնուեցաւ, և՝ ընտրական տեղեկագրոյն հետ՝ հաղորդուեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։ — Այս միջադէպ անգամ մ'եւս ցոյց կուտայ թէ Հայոց ընտրեալ Պատրիարքին ի հօրէ օսմանեան հպատակութիւնն ո՛ր աստիճան կարեւորութիւն ունի յաչս Բ. Դրան։

Ինչպէս մեր երէկի ծանուցմէն երեւցաւ, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ևս, Դատական Նախարարութեան նպաստաւոր տեղեկագրոյն վրայ, օրինաւոր գտած է Նոր Պատրիարքին ընտրութիւնն, և տարակոյս չենք կրնար ունենալ որ երբ սոյն ընտրութիւն Վեհ. Սուլթանին բարձր վաւերացման ներկայացուի, Ն. Կ. Վեհափառութիւն պիտի շնորհէ իւր հաւանութիւն։ Պատմական իրողութիւն մ'է, ազգային շնորհակալեօք յիշատակուելու արժանի, թէ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքական Աթոռոյն հաստատուելէն ի վեր, Հայ ազգն, իւր պաշտօնական մարմիններով, ո՛ր Եպիսկոպոսը Պատրիարք ընտրած է, մեր Օգոստափառ Վեհապետք նոյնութեամբ հաստատած են ընտրութիւնն, և իրենց բարձր շնորհները չեն զլացած ընտրեալ Պատրիարքաց։ Մեր արդի Վեհապետն ևս, որ իւր մեծափառ Նախորդաց բարի օրինակին երկիւղած հետեւող մ'եղած է միշտ, անշուշտ նոյն շնորհը պիտի ընէ մեր Նորընտիր Պատրիարքին, և այսպէս Ազգը, շատ չանցած, Պատրիարքական Աթոռին վրայ պիտի տեսնէ Ազգային Երեսփոխանական Ժողովոյ ամենաստուար մեծամասնութեամբ Պատրիարք հռչակեալ արժանաւոր եկեղեցականը։

Կայսերական Իրատէի ելնելէն անմիջապէս յետոյ, յատուկ Պատուիրակութիւն մը Երուսաղէմ պիտի երթայ՝ Կ. Պոլիս հրաւիրելու Հայոց Նորընտիր Պատրիարքն։

Այսպէս, անգամ մ'եւս պիտի խայտառակին այն սակաւաթիւ մեքենայիչներ, որ.ք բան չհամարելով ինչ որ նախ քան զընտրութիւն ըրին Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազանի դէմ, ընտրութենէն ետքն ալ փորձեցին աղարտել արժանաւոր եկեղեցականի մը անունը, քսութիւններ, բանսարկութիւններ ընելով պաշտօնական ակումբներու մէջ, և իրենց գործիք ընելով գայթակղութեամբ.ք սնանող ֆրանսերէն թերթ մը։ Պէտք է գիտնալ որ եթէ՝ նախ քան զընտրութիւն՝ Յարութիւն Սրբազան Երեսփոխանական մեծամասնութեան մ'ընտրելին էր լոկ, այսօր համայն Ազգին Պատրիարքն է, և թէ, հետեւապէս, ժողովուրդն իրաւամբ վշտացած է այնպիսի գձուձ մեքենայութիւններէ ու չարամիտ հրապարակութիւններէ, զորս՝ յանձին իւր օրինաւորապէս ընտրեալ Պատրիարքին՝ թշնամանք մը կը նկատէ իրեն դէմ իսկ։ Այդ մեքենայութիւնք չհասան իրենց նպատակին։ Թուրք առած մը կ'ըսէ. «Ձանձը բան մը չէ բայց ստամոքս կը խանգարէ»։ Նորընտիր Պատրիարքին դէմ եղած զրպարտութիւնք այնչափ թեթեւ արդիւնք մ'ալ չունեցան։ Թուրք մամուլն, իւր աւանդութեանց հաւատարիմ մնալով, Տէրութեան և Ազգին շահերը պաշտպանեց «մեքենայիչներուն» դէմ, որոց արարքն ու նպատակները նշաւակեց։ Շնորհակալեաց արժանի էր այս առթիւ Թուրք մամլոյն բռնած պատուաւոր ընթացքը։ Կայսերական կառավարութիւնն ևս, թէեւ իւր պարտքն և իրաւունքը միանգամայն ի գործ դրաւ ստուգելով ամեն ինչ, առանց դժուարութեան ճանչեց թէ կատարուած ընտրութիւնն օրինաւոր և ըստ ամենայնի համաձայն էր Տէրութեան և Ազգին շահուց։

Եւ ի՞նչ բան այս մեքենայիչք կարող եղան մէջ բերել՝ Պատրիարքական ընտրութեամբ պատուեալ պատկառելի եկեղեցականի մը անունն արատաւորելու համար. — Իբր թէ Ն. Սրբազնութիւնն իսլամ է եղեր մինչեւ 14 տարեկան։ Բայց դա ծրի ենթադրութիւն մ'է միայն։ Անցեալները, Ն. Սրբազնութեան ծագումը պատմելէ յետոյ, հետաքրքրութեամբ դիտեցինք թէ ի՞նչ փաստ յառաջ պիտի բերուէր ապացուցանելու համար թէ Նորընտիր Պատրիարքն իսլամ ծագում ունեցած լինի, և բնաւ փաստ մը չտեսանք։ Փէրշէմպէ Պազարի ֆրանսական թերթն, որ այս խնդիրն յուզած լինելու աննախանձելի պատիւը կը վայելէ, կը յայտարարէ թէ, ըստ վկայութեան պատուաւոր անձանց, Ն. Սրբազնութիւն «թըլփատեալ» է։ Հետաքրքրական էր սակայն իմանալ այդ պատուաւոր անձանց անուններն, և իբրեւ ականատես վկայ՝ նոցա բերնէն իմանալ այս փափուկ խնդրոյ զանազան մանրամասնութիւններ։ Բայց յիշեալ թերթն ստուգիւ անուններ չպիտի տայ մեզ, զի իւր նպատակ համոզում գոյացնել չէ, այլ միայն «ստամոքս խանգարել», ըստ Թուրքական առածին։ Ամենահասարակ ողջմտութեամբ օժտեալ անձ մը պիտի խորհէր սակայն որ եթէ Ն. Սրբազնութիւն իսլամ ծագում ունենար, փաստեր չպիտի պակսէին զայս հաստատող։ Եւ եթէ իսլամ եղած լինէր, ի՞նչպէս կարելի էր որ՝ հակառակ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ օրինաց՝ եկեղեցական բարձրագոյն կարգերն ստանար յաջորդաբար, և ո՛չ միայն գաւառային Առաջնորդի, այլ նաեւ Կ. Պոլսոյ մէջ Պատրիարքական Փոխանորդի պաշտօն վարեր երկար ատեն։ Արդեօք Ն. Սրբազնութեան բուն ծագումը միայն Փէրշէմպէ Պազարի լրագրո՞ն ծանուցեալ էր, և ցարդ ոչ ո.ք գիտէր զայս՝ Վեհապետեան Տ. Յարութիւն Սրբազանի եկեղեցական դասակարգութեան բարձրագոյն աստիճաններուն հասնելէն առաջ յիշեցնելու համար։ Իրողութիւնն այն է սակայն թէ, Ն. Սրբազնութեան ծագումը քննուած է թէ՛ Երուսաղէմի վանքին և թէ՛ Էջմիածնի մէջ, և ինչպէս ծանուցինք անցեալները, համոզում գոյացած է թէ Նորընտիր Պատրիարքը սերեալ է Խպտի քրիստոնեայ ծնողքէ, և թէպէտ Խպտիներն արաբերէն խօսին և արաբական կեանք վարեն, կատարելապէս յայտնի է սակայն թէ այդ պատճառաւ իսլամ չեն կրնար համարուիլ։ Երուսաղէմի Միաբանութիւնն իւր Ս. Նախագահով կը վկայէ այս իրողութեանց։

Իսլամութեան անհիմն խնդրէն զատ, Ն. Սրբազնութեան դէմ հանուեցաւ, եւրոպական մամլոյ պատուաւոր անունն աղարտող գայթակղալից լրագրոյն մէջ, պատուանշանի մը խնդիր մը, իբր թէ Ն. Սրբազնութիւն, մինչ Կարնոյ Առաջնորդ էր, ռուս կառավարութենէն պատուանշան մը ստանալով կախեր է առանց կայսերական կառավարութենէն արտօնութիւն ստանալու։ Ի՛նչ մեծ ոճիր։ Ա՛յս անգամ մահացու հարուածը տրուած էր Նոր Պատրիարքին ընտրութեան։ — Բայց այս չարախօսութիւնն ևս առաջնոյն չափ ապարդիւն մնաց։ Ապացուցուած էր ժամանակին թէ, Ն. Սրբազնութիւն այդ պարագայի մէջ ո՛ և է յանց գործում չէր ունեցած, և թէ Բ. Դուռն ինք ևս ճանչելով անոր անկեղծութիւնը, բարեհաճած էր, ռուսական պատուանշանի խնդրէն յետոյ, Գ կարգի Օսմանիէով պատուել Կարնոյ Առաջնորդը։ Թէեւ այս զրպարտութիւնք կը հրատարակուէին Կայսերական Կառավարութեան միտքը պղտորելու յուսով, բայց Կառավարութիւնն ինք ի վաղուց քննած և իմացած էր ամեն ինչ, և իւր ընթացքով, ինչպէս նաեւ նախընթաց Թուրք մամլոյն բռնած լեզուով, ցոյց տուաւ թէ յաչս իւր ո՛ր աստիճան անկարեւոր էին այս չարամիտ հրատարակութիւնք։

Միւս կողմէ, Նորընտիր Պատրիարքին դէմ այս անպատիւ չահատակութեամբ.ք իրենց վերջին ճիգը թափող մեքենայիչներն ամենայն խնամօք կը լռէին այն արժանեաց և ծառայութեանց վրայ, որովք Ն. Սրբազնութիւն կատարեալ իրաւամբ կոչուած էր յԱթոռ Պատրիարքութեան։ Ն. Սրբազնութեան հմտութիւնք, երկարժամանակեայ փորձառութիւնք, առ Ազգն և առ Հայրենիս հաւատարիմ ծառայութիւնք անտես կ'առնուէին գիտմամբ, վերջին ապացոյց մ'ընծայելու համար թէ, պղտոր ջրոյ մէջ ձուկ որսալու քաղաքականութիւնը բնաւ գործ չունէր ճըշմարտութեան հետ։ Բարեբախտաբար, ջուրն այնքան չէ պղտորած, և ի վարձ այնքան մեքենայութեանց, ամօթ ու խայտառակութիւն միայն բաժին եղած են չահատակութեանց հեղինակներուն։

Եւ արդ, հաստատենք միանգամ ընդ միշտ և վերջացնենք. — Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան, սահմանադրապէս ընտրեալ, օրինաւոր Պատրիարքն է, ո՛չ թէ պարզ մեծամասնութեան մը, այլ համայն Ազգին, յորմէ հետէ հեռագրով յայտնած է իւր յանձնառութիւն։ Օրինաւորապէս ձեռք բերուած այս բարձր դիրքէն զՆ. Սրբազնութիւն քսութեամբ.ք ու զրպարտութեամբ.ք զրկել ուզողները շահադէտ և չարամիտ խարդաւանիչներ են միայն, որոց սեւ հոգին ըստ բաւականին յայտնուած և նշաւակուած է արդէն։ Այլ և՛ս փափաքն ու զգացումներն յայտնուած են Կայսերական Կառավարութեան, որ իւր հաւատարիմ հայ հպատակաց ընտրութիւնն հաստատելով, չպիտի յամենայ վաւերացնել Նորընտիր Պատրիարքին պաշտօնն։ Այս հաստատ յուսով, այլ ևս չենք զբաղիր փոքրիկ հոգիներու ստորին արտադրութեամբ.ք, ժողովրդային ողջմտութեան թողլով դատաստան ընել անոնց վրայ, և ի հարկին իւր լուրջ ընթացքով պատժել այդ մեքենայութեանց բուն դրդիչներն ու հեղինակները։

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

1885 Փետրուար 9

Պարունակութիւն

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ. Ամուսնական վիճակն է բնական. — ՇԱՀԷՆ

ԿՐԹԱԿԱՆ. Ռուսաստանեան համալսարանի մէ նոր կանոնագիր. — Տ. ՓԻՐՈՒՄԵԱՆՑ

ՆՈՐԱՎԷՊ. Սէրը մը պատմութիւնը (Շ. ԲՈԼ ՏԸ ՔՈՔ).

ԸՆԿԵՐԱԲԱՆԱԿԱՆ. Ընտանեկան և ամուսնական կազմակերպութիւնն յԱմերիկա։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ. Օֆէնպախ, Շուբէն և Ժորժ Սան.

ՔԱՂՈՒԱԾ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԼՐՈՑ. Ասիայէն, Եւրոպէն, Ամերիկայէն։

ՎԷՊ. ՍԻՄՈՆԷ ԵՒ ՄԱՐԻ (ԿԶԱՎԻԷ ՏԸ ՄՈՆԹԷՓԷՆ) Թարգմ. — Մ. ՉՕՊԱՆԵԱՆ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս որ արդէն ծանուցած ենք և ինչպէս կ'երեւի Կրօնական Ժողովոյ վերջին նստի որոշումներէն, Էջմիածնայ Սինոդին և Կ. Պոլսոյ Կրօնական Ժողովոյ միջեւ խնդիր ծագած է եկեղեցականաց կարգալուծութեան առթիւ։ Սինոդը կը յայտարարէ որ եթէ եկեղեցական մը ինքնաբերաբար չթողու զիւր կարգ, Եկեղեցին զնա կարգալոյծ չկրնար ընել. երբ եկեղեցական մը եկեղեցւոյ օրինաց հակառակ վարմանց մէջ գտնուի, Եկեղեցին կըրնայ պատժել զնա՝ դադրեցնելով ի քահանայագործութենէ կամ այլ ապաշխարանաց ենթարկելով, բայց ոչ բնաւ կրնայ քահանայական կարգէն զրկել։

Կը լսենք թէ այս խնդրոյ մասին կարծեաց բաժանում կայ Կրօնական Ժողովոյ անդամոց, ինչպէս և Սինոդականաց միջեւ։ Անշուշտ վերջնական վճիռը նոր ընտրելի Կաթողիկոսը պիտի տայ։

Երէկ իրիկուն հետեւեալ հեռագիրն ստացանք Մուշէն.

«Ազգային Սահմանադրութեան համաձայն մեր քուէով ներկայացուած եպիսկոպոսաց միոյն ընտրութեանը կ'սպասենք ի վաւերացութիւն վանուցս. սակայն կը լսենք թէ վեց խարդախեալ քուէներով վանահայր ընտրուած է Գերձակեան Նշխորպոս։ Կը բողոքենք այդ ընտրութեան դէմ և Սահմանադրութեան համաձայն մեր ցոյց տուած եպիսկոպոսաց միոյն ընտրութիւնը կը պահանջենք։ Հակառակ պարագայի մէջ, երբ մեր իրաւունքն անտես լինի, պիտի ստիպուինք դիմել առ որ անկ է։»

(Ստորագրութիւնք տասն մշեցւոց)

Քաղաքական Ժողովոյ կողմէ կարգեալ մասնախումբ մը երէկ գումարուելով ի Պատրիարքարան, կարգադրեց անհամաձայնութիւն մը որ Տնտեսական Խորհրդոյ մէջ ծագած էր, և պատճառ եղած էր յիշեալ խորհրդոյ անդամ Մ. Սարաֆեան էֆէնտիի հրաժարման։ Մասնախումբը տեսնելով թէ Տնտեսական Խորհրդոյ կողմէ եղած ինչ ինչ ծախքեր Խորհրդին մեծամասնութեան որոշմամբ տեղի ունեցած էին, և թէ Պատրիարքարանի Սնտուկին որ և է վնաս չէր եղած, համաձայնեցուց երկու կողմերն, և Սարաֆեան էֆէնտիին ետ առնել տուաւ իւր հրաժարական։ Հետեւապէս, Տնտեսական Խորհուրդն պիտի շարունակէ իւր նիստեր։

Կրօնական Ժողովն իւր առաջիկայ նիստը պիտի ընէ առաջիկայ չորեքշաբթի աւուրն, նախ քան զգումարումն Խառն Ժողովոյ։

Բերդրապուրկի ազգայիններէն և Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց Պատւոյ անդամներէն Ազնուամեծար Աղա Մկրտիչ Սանասարեանց, 1,000 փրանքի գումար մը ղրկած է ընկերութեան, ի հաշիւ ներկայ 1885 տարւոյ ծախուց Վասպուրական գաւառի Խարականիս գիւղի վարժարանին։ Յայտնի է արդէն թէ յիշեալ Մեծ. ազգայինն իւր պաշտպանութեան ներքեւ առած է սոյն վարժարանն, որոյ ծախուց համար ամեն տարի 1,000 փրանքի գումար մը կը վճարէ Ընկերութեան։

Ընթերցողք կը յիշեն Րաֆֆիի Խաչագող անուն վէպն, որ իբր թերթօն հրատարակեցաւ ասկէ առաջ Արեւելքի մէջ։ Անոնք որ հաւատալ չուզեցին այդ վէպին մէջ պատմուած Խաչագողաց գոյութեան, կը հրաւիրուին որ այս օրերս Պոլսոյ այլ և այլ թաղերուն մէջ դարձեալ երեւնալ սկսած այդ մուրացիկ կրօնաւորաց ընթացքը դիտեն։ Մեր աշխատակցաց մին յՈւսկիւտար յատկապէս դիտած է աղանդէ մին, որ մուրացկանի պայուսակն յուս, խանութէ խանութ մտնելով արծաթեայ խաչ մը կը հանէր գրպանէն և Հայոց քով մի քանի կցկտուր հայերէն աղօթք արտասանելով և Յունաց քով յունադաւան ձեւանալով մի քանի յունարէն խօսքեր կը թոթովէր. խաչը կը մատուցանէր ի համբոյր և կը շորթէր մի քանի ղրուշ։ Դիտելի է որ խանութպանք և առհասարակ ռամիկ ժողովուրդը սոցա քահանայական դիրքէն և ձեռաց խաչէն ակնածելով, կ'ստիպուին մի քանի փարայ տալով ճամբել, զի վերջին ծայր ամուր երես մարդիկ են սոքա և չեն երթար առանց բան մը բռնելու։ Գաւառացիք ամենք նոյն միջոցին կը պատմէին թէ ո՛րքան բազմաթիւ են սոքա ի գաւառս, ուր նոյն իսկ օտարաց տուներ կը մտնեն և կը մուրան ի նախատինս եկեղեցականութեան։

Յայտնի է որ Հայոց եկեղեցին մուրացիկ և թափառայած կրօնաւորաց կարգ չընդունիր, և չճանչնար զանոնք, ինչպէս կան Լատին եկեղեցւոյ մէջ. նոյնպէս կարծենք թէ Յունաց եկեղեցւոյ մէջ ալ չկան մուրացիկ կարգ.ք կրօնաւորաց։ Եւ ըստ արում սոյն խաբե-

— 6 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ Գ.

ՄԷԼՔՈԼՄ-ՔԱՍԼ

Քոյրը տասնվեց տարու էր։ Իւր գեղեցիկ դէմքը՝ քիչ մը խոնջեալ, աչերն՝ որք յաճախ լացած պարտէին լինել, իւր համբերատար՝ բայց քաջասիրտ դէմքն, աղքատին՝ բայց մաքուր կերպարանքն համակրութիւն կ'ազդէին։ Տասներկու տարեկան խրոխտադէմ մանչ տղու մը ձեռքէն բռնած էր, որ իւր քոյրն իւր պաշտպանութեան ներքեւ առած լինելու երեւոյթ ունէր։ Ստուգիւ, ով որ ակնածութեամբ չվարուէր օրիորդին հետ, գործ ունէր այդ պատանեակի հետ։

Քոյրը քիչ մը շուարեցաւ երբոր տիկին Հէլէնայի առջեւ ելաւ։ Այս վերջին փութաց խօսիլ։

—Ինծի հետ խօսի՞լ կ'ուզէք, ըսաւ քաջալերելով աղջիկն իւր նայուածքով։

—Ո՛չ, պատասխանեց պատանեկիկն անվեհեր ձայնիւ, ձեզ հետ ոչ, այլ նոյն ինքն Լորտ Կլէնարվանի հետ։

—Ներեցէք, տիկի՛ն, ըսաւ քոյրն իւր եղբօր նայելով։

—Լորտ Կլէնարվան աստ չէ, ըսաւ տիկին Հէլէնա, բայց ես անոր կինն եմ, և կըրնամ փոխանորդել զայն ձեր քով...։

—Դուք տիկին Կլէնարվա՞նն էք, ըսաւ աղջիկն։

—Այո՛, օրիորդ։

—Կին Մէլքոլմ-Քասլի Լորտ Կլէնարվանին, որ Թայմզի մէջ ծանուցում մը հրատարակած է Պրիթանիայի նաւաբեկութեան վրայ։

—Այո՛, այո՛, պատասխանեց փութով տիկին Հէլէնա, և դո՞ւք...

—Ես օրիորդ Կրանթն եմ, տիկի՛ն, այս ալ եղբայրս է։

—Օրիորդ Կրա՛նթ, օրիորդ Կրա՛նթ, գոչեց տիկին Հէլէնա, իւր քով քաշելով զաղջիկը, ձեռքը բռնելով և պատանեակին այտերն համբուրելով։

—Տիկին, ըսաւ աղջիկն, ի՞նչ տեղեկութիւն ունիք հօրս նաւաբեկութեան վրայ։ Ո՞ղջ է հայրս, պիտի տեսնե՞նք զայն երբէք։ Խօսեցէք, կ'աղաչեմ։

—Սիրելի՛ որդեակ, ըսաւ տիկին Հէլէնա, Աստուած չընէ որ այսպիսի պարագայի մը մէջ թեթեւապէս պատասխան տամ ձեզ։ Չեմ ուզեր պատիր յոյսեր տալ ձեզ...

—Խօսեցէ՛ք, տիկի՛ն, խօսեցէք, ես կըրնամ կսկիծի դիմանալ և ամեն բան լսել։

—Սիրելի՛ որդեակ, պատասխանեց տիկին Հէլէնա, յոյսերը շատ տկար են. բայց օգնութեամբն Աստուծոյ, որ ամենակարող է, կարելի է օր մը տեսնէք ձեր հայրը։

—Տէ՛ր Աստուած, Տէ՛ր Աստուած, գոչեց օրիորդ Կրանթ չկրնալով զսպել զիւր արտասուք, մինչ Ռոպէրթ ալ տիկին Կլէնարվանի ձեռները կը պագնէր։

Երբոր այս տրտմախառն ուրախութեան առաջին յոյզն անցաւ, աղջիկն անթիւ հարցումներ ըրաւ։ Տիկին Հէլէնա պատմեց սըրուակին մէջէն ելած գրութեան խնդիրը. թէ ի՛նչպէս Պրիթանիա ծովասոյզ եղած էր Բաթակոնիոյ եզերաց առջեւ. թէ ի՛նչպէս, նաւաբեկութենէն յետոյ, նաւապետն եւ երկու նաւաստիք, որք միայն ողջ մնացած էին, ցամաք երկիրն ելած էին, և թէ ի՛նչպէս համօրէն աշխարհի օգնութիւնը կը հայցէին այդ երեք լեզուով գրուած և ովկէանի հաճոյից թողուած գրութեան մէջ։

Այս պատմութեան միջոցին, Ռոպէրթ Կրանթ կը լափէր աչերովը զտիկին Հէլէնա. իւր կեանքն անոր շրթունքէն կախեալ էր, իւր մանկական երեւակայութիւնն իւր աչաց առջեւ կ'ուրուագրէր այն սոսկալի տեսարաններն, որոց զոհ եղած էր հայրը։ Կը տեսնէր զայն Պրիթանիայի տախտակամածին վրայ, ետեւէն կը վազէր ծովուն ալեաց մէջ. անոր հետ ծովեզրին ժայռերուն կը կառչէր. աւազին վրայ կը քշուէր հեւալով, կոհակաց հարուածներէն հեռի։ Քանի՛ մ'անգամ, այս պատմութեան միջոցին, խօսքեր փախան շրթունքէն։

—Ո՛հ, հայրիկ, խե՛ղճ հայրիկս» գոչեց քրոջը փաթթուելով։

Իսկ օրիորդ Կրանթ մտիկ կ'ընէր, ձեռներն իրարու կցած, առանց խօսք մ'արտասանելու, մինչեւ այն վայրկեանն, ուր պատմութեան աւարտելէն յետոյ ըսաւ.

—Ո՛հ, տիկի՛ն, գրութի՛ւնը, գրութի՛ւնը։

—Քովս չէ, սիրելի՛ որդեակս, պատասխանեց տիկին Հէլէնա։

—Ձեր քով չէ՛։

—Ո՛չ, ձեր հօր օգտին համար Լորտ Կլէնարվան Լոնտրա տարաւ զայն, բայց ես բառ առ բառ ըսի ձեզ անոր ամբողջ պարունակութիւնն, և թէ ի՛նչպէս կրցինք գտնել անոր ճիշդ իմաստ։ Այն գրեթէ ջնջըւած խօսքերու հատակոտորներուն մէջ, ծովուն ալիքները խնայած էին քանի մը թըւանշաններու. դժբաղդաբար երկայնութեան աստիճանը...։

—Պէտք չկայ անոր, գոչեց պատանեակն։

—Այո՛, պարոն Ռոպէրթ, պատասխանեց Հէլէնա ժպտելով անոր համարձակութեան վրայ։ Այսպէս, կը տեսնէք ահա, օրիո՛րդ Կրանթ, թէ այն գրութեան ամենափոքր մանրամասնութիւնները ձեզ ալ ծանօթ են, որչափ ինծի։

—Այո՛, տիկին, պատասխանեց օրիորդը, բայց ես կ'ուզէի հօրս գիրը տեսնել։

—Ուրեմն, վաղը, թերեւս վաղը Լորտ Կլէնարվան կը վերադառնայ։ Այրս՝ այն անխուսելի գրութիւնն իւր հետ տանելով՝ ծովակալութեան լորտերուն ցուցնել ուզեց, որպէս զի պարտաւորէ զանոնք անմիջապէս նաւ մը ղրկելով գտնել տալ զԿրանթ նաւապետ։

—Հնարաւո՞ր է, տիկի՛ն, գոչեց աղջիկը, մեզ համա՞ր ըրիք զայդ։

—Այո՛, սիրելի օրիորդ, և վայրկենէ վայրկեան Լորտ Կլէնարվանի վերադարձին կ'սպասեմ։

—Տիկի՛ն, ըսաւ աղջիկը խորին երախտագիտութեան ձայնիւ մ'և կրօնական ջերմեռանդութեամբ, Երկինք օրհնէ զձեզ և զԼորտ Կլէնարվան։

—Սիրելի՛ որդեակ, պատասխանեց տիկին Հէլէնա, մեք արժանի չենք որ և է շնորհակալութեան. մեր տեղ ուրիշ ո՛ և իցէ ոք ալ մեր ըրածը պիտի ընէր։ Աստուած տայ որ ձեզ տուած յոյսս իրանայ։ Մինչեւ Լորտ Կլէնարվանի վերադարձն աստ կեցէք...։

—Տիկի՛ն, պատասխանեց աղջիկը, չեմ ուզեր չարաչար գործածել ձեր այդ համակրութիւն, զոր ցոյց կուտաք մեզ պէս օտարականներու։

—Օտարականնե՞րս, սիրելի՛ որդեակ, ոչ դուք, և ոչ ալ ձեր եղբայրն օտար չէք այս տան մէջ, և ես կ'ուզեմ որ Լորտ Կլէնարվան ի վերադարձին ծանուցանէ Կրանթ նաւապետին որդւոց՝ ինչ որ պիտի փորձուի անոնց հօրն ազատութեան համար։

Այնչափ սրտնութեամբ եղած առաջարկ մը չէր կրնար մերժուիլ։ Ուստի որոշուեցաւ որ օրիորդ Կրանթ եւ եղբայրը Լորտ Կլէնարվանի վերադարձին սպասեն Մէլքոլմ-Քասլի դղեակին մէջ։

ԳԼՈՒԽ Դ.

ՏԻԿԻՆ ԿԼԷՆԱՐՎԱՆԻ ՄԷԿ ԱՌԱՋԱՐԿՆ

Այս խօսակցութեան միջոցին տիկին Հէլէնա չէր յիշած բնաւ այն երկիւղները, զորս Լորտ Կլէնարվան իւր նամակաց մէջ կը յայտնէր այն անմատչելի ընդունելութեան վրայ՝ զոր իւր խնդիրը գտած էր ծովային նախարարութեան կողմէ։ Նմանապէս բնաւ խօսք չըրաւ Կրանթ նաւապետին խուժադուժ հնդկաց ձեռք գերի ընկած լինելու հաւանականութեան վրայ։ Ի՞նչ օգուտ ունէր տրտմեցնել այդ խեղճ տղայքն իրենց հօր վիճակին վրայ, և նուազեցնել անոնց զգացած յոյսն։ Այս բան չէր կրնար փոփոխութիւն մը բերել իրաց վիճակին։ Ուստի տիկին Հէլէնա լուռ կեցած էր այս մասին, և օրիորդ Կրանթի ամեն հարցմանց պատասխանելէ յետոյ, ինքն ալ փոխադարձաբար հարցումներ ըրաւ նմա՝ իւր կենաց վրայ, իւր ունեցած վիճակին վրայ այս աշխարհի մէջ, ուր իւր եղբօր միակ պաշտպանը կը թուէր։

Պարզ եւ սրտաշարժ պատմութիւն մ'եղաւ այս, որ տիկին Կլէնարվանի համակրութիւնն աւելցուց մանկամարդուհւոյն վրայ։

Կրանթ նաւապետ այս երկուքէ զատ ուրիշ զաւակ չունէր։ Կինը մեռած էր Ռոպէրթ որդւոյն ծնած միջոցին, և իւր երկար ուղեւորութեանց ժամանակ իւր որդիքը բարի եւ տարեց առած մօրաքեռ աղջկան մը խնամոց կը յանձնէր։ Կրանթ նաւապետ քաջ նաւազ մ'էր, իւր արհեստը լաւ գիտցող մարդ մ'էր. ճարտար նաւորդ եւ միանգամայն վաճառական, երկու թանկագին բարեմասնութիւնք առեւտրական նաւապետներու համար։ Սկովտիոյ Տընտի քաղաքը կը բնակէր Բէրթի կոմսութեան մէջ. հետեւաբար Կրանթ նաւապետ երկրին որդին էր.

(Շարունակելի)

քայք մեծաւ մասամբ յունադաւան և մասամբ հայադաւան են, մեր Պատրիարքարանը լաւ կ'ընէ՝ կարծեմք՝ եթէ յունաց Պատրիարքարանի հետ համաձայնելով ազդու միջոցներ տնօրինէ, որպէս զի այդ խաչագողք հայ և յոյն ժողովրդեան ռամիկ դասուն պարզմըտութենէն օգտելով իրենց չահատակութիւնն ի գործ չդնեն։

Կը յիշենք թէ Պատրիարքարանն ասկէ յառաջ ալ այդ մասին միջոցներ ձեռք առաւ, բայց ինչպէս կ'երեւի արդիւնք ունեցած չեն։

Ցփղիսէն կը գրեն մեզ թէ Երեւանի ազգայնոց աքսորման պատճառաւ, տեղւոյն հայ և ռուս հասարակութիւնը զզուած է Երեւանայ կառավարչէն և նորա արբանեկաց ընթացքէն և կը փափաքին Վեհ. Զարին բողոք բառնալ նոցա քմահաճ վարմանց դէմ։

Պաթումէն նորեկ ուղեւոր մը հետեւեալ գայթակղական դէպքը պատմած է մեզ։

Պաթումի Հայ հռոմէական բնակիչներէն Զիչէքճեան Պետրոս աղա անուն անձն որ քաղաքին առաջնակարգ սրճարաններէն մին կը բանեցնէր, խոստացած էր 50 րուբլիի գումար մը նուիրել տեղւոյն Հայ հռոմէական եկեղեցւոյն։ Ցիշեալ ազգայինն այս օրերս բաւական ծանր կերպով հիւանդանալով, ընտանիքն իմաց կուտան Հայ հռոմէական քահանային որ գայ և հոգեւորապէս մխիթարէ հիւանդը։ Քահանայն ներս մտնելով, իւր առաջին պարտաւորութիւնը կը համարի հարցնել հիւանդին թէ «յիսուն րուբլին պիտի վճարէ՞»։

Պետրոս աղա այս անտեղի հարցման վրայ զայրանալով, չուզեր ընդունիլ զքահանայն և կարտաքսէ զայն, պատասխանելով թէ «Երբ որ ես մեռնիմ, յիսուն րուբլիդ կը ղրկեմ»։ Երկու օր յետոյ, հիւանդը կը մեռնի և լուր կը ղրկուի յիշեալ քահանային որ գայ թաղումը կատարէ։ Քահանայն կը մերժէ և չի գար. այս կերպիւ հանգուցեալին մարմինն երեք օր անթաղ կը մնայ. հուսկ ուրեմն վերջին անգամ մ'ալ լուր կը ղրկուի քահանային որ եթէ չգայ, տեղւոյն Ռուս քահանային ձեռամբ կատարել պիտի տան թաղումը. Հայ–հռոմէական քահանայն դարձեալ կը մերժէ, և ասոր վրայ տեղական ոստիկանութիւնը Ռուս քահանայի մը ձեռամբ թաղել կուտայ Պետրոս աղայի մարմինը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ՄԻԱՑՄԱՆ ԽՆԴԻՐ

Երկաթուղեաց միացման գործն Օսմանեան Պանքային յանձնող կայսերական Իրատէն երէկ՝ ուրբաթ առաւօտ՝ ելած և անմիջապէս հաղորդուած է Պ. Պէրժէի, որ, ինչպէս յայտնի է, Փարիզի Օսմանեան Պանքային վարչական ժողովոյ ազդեցիկ անդամներէն մին է, և ժամանակէ մ'ի վեր Մայրաքաղաքս կը գտնուէր՝ երկաթուղեաց միացման խնդրոյն կարգադրութեան համար։

Այսպէս կը կարգադրի աշխա ամենակարեւոր խնդիր մը, որ քաղաքային մեծ խնդրոյ մը հանգամանքն ստացած էր, և որ մեծապէս պիտի նպաստէ երկրին վաճառականութեան զարգացման։ 1886 թուականին մայրաքաղաքս պիտի կրնայ միանալ Եւրոպիոյ հետ, երկաթուղւոյ ուղղակի գծով մը, առանց Վառնայի ճանապարհին պէտք զգացուելու։

Նախարարական մասնակի փոփոխութեան զրոյցներ կային այս առաւօտ, բայց մինչեւ այս պահուս ստոյգ տեղեկութիւն մ'առնուած չէ։

Երէկ ծանուցինք թէ Մեծ–Եպարքոս Սայիտ փաշա հինգշաբթի օրը Բ. Դուռը չգնաց։ Ն. Բարձրութիւնը նոյն օրը Կայս. պալատը կոչուելով, պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին հետ տեսակցելու և երեկոյեան ուշ ժամանակ մեկնեցաւ պալատէն։

Հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ Միւնթէֆիքի կառավարիչ Դաուդ փաշա նախընթաց օրն յանկարծամահ եղեր է Պաղտատի մէջ։

Երէկ Հոլանտայի թագաւորին ծննդեան տարեդարձը լինելով, հոլանտական դեսպան Պ. Թէֆթ՝ դեսպանաց շնորհաւորութիւններն ընդունեց։ Ըստ սովորութեան կայսերական պալատէն ևս յատուկ պաշտօնատար մը ղրկուեցաւ դեսպանատունն ի շնորհաւորութիւն։

Անգլիոյ և Գերմանիոյ դեսպանատանց առաջին թարգմաններն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշայի և խորհրդական Ֆախրի պէյի հետ։

Մայրաքաղաքիս Ամերիկեան դեսպան Ուալլէյս զօրավարը երէկ պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։

Ինչպէս որ պատմած էինք արդէն, Սէլանիկի մէջ պուլղար մը վնասակար գրքեր փոխադրած միջոցին ձերբակալուած և յայտարարած էր թէ անոնք Կ. Պոլսէն պուլղարաց Դեր. Էկզարքի կողմէն ղրկուած էին իրեն։

Դեր. Էկզարքի քարտուղարն Օսմանլը լրագրոյն նամակ մ'ուղղելով կը ծանուցանէ թէ Էքզարքարանը որ և է տեղեկութիւն չունի այդ գրեանց առաքման մասին և հետեւաբար այդ մարդուն յայտարարութիւնը սուտ է։

Օսմանլը զայս հրատարակելէ յետոյ կը յաւելու թէ, այդ խնդրոյն վրայ արդէն Սէլանիկի մէջ քննութիւն մը բացուած է։

Սաատէթ կիմանայ թէ Սեբաստիոյ հաշուակալ Րէշատ էֆէնտի, որ կայսերական կառավարութեան հրամանաւ մայրաքաղաքս եկած էր, այս օրերս ելմտական նախարարութեան պաշտօնատան մէջ ուրիշ պաշտօն մը պիտի կոչուի, և հետեւաբար չպիտի վերադառնայ ի Սեբաստիա։

Ցունաց Պատրիարք Ցովակիմ Դ. Սրբազան, կատարելապէս առողջացած լինելով, նախընթաց օրը կրցաւ Պատրիարքարան իջնել և նախագահել Սինոդին։

Նոյն նստին մէջ Սինոդը նոր ընտրութիւն կատարեց իւր այն անդամոց տեղ, որոց պաշտօնավարութիւնը կը լրանայ ի մօտոյ։ Նորընտիր անդամք են՝ Քաղկեդոնի, Ադրիանուպոլսոյ, Սէրէզի, Էնոսի և Սամոսի Մետրապոլիտք, որք միացեալ անդամոց, այն է Նիկիքոնի, Ամասիոյ, Լիթիձայի, Տէպրէյի, Մալկէնայի, Փիլադելփիոյ և Մէսէնվրիոյ մետրապոլտաց հետ նոր Սինոդը պիտի կազմեն։

Իսթէրն Էքսբրէս անկլօ–ֆրանսական դադարեալ թերթին տնօրէն Պ. Էտկար Ուիթէյքըր որ ժամանակէ մ'ի վեր Լոնտրա գնացած էր, մայրաքաղաքս եկաւ երկու օր առաջ։

Պէլկրատէն առնուած վերջին լրոց նայելով, Պուլղարիոյ նախարարապետ Պ. Քարավէլօֆ չուզեր ընդունիլ Սերպիոյ և Պուլղարիոյ միջեւ ծագած վէճին առթիւ գոյացեալ համաձայնութիւնն, և չուզեր ո՛ր և է զիջում ընել

Դիւանագիտական ակմբոց մէջ կը կարծուի թէ Պուլղարիոյ նախարարութեան փոփոխութիւնը միայն կրնայ հարթել զայս դժուարութիւն։

Թուրքիոյ մէջ սովորութիւն է որ կառավարական և հանրային պաշտօնատարք իրենց գրութեանց ներքեւ ստորագրութեան տեղ պաշտօնական կնիք կը դնեն։ Իսկ ստորագրութիւնը մասնաւոր յարաբերութեանց մէջ կը գործածուի։ Եւ որովհետեւ մականուն չգործածուիր, շատ պարագայից մէջ պաշտօնատարք իրենց անունը միայն կստորագրեն, որով շփոթութեանց առիթ կ'ուտան։

Իրաց այս վիճակին դարման տանելու համար, Կայս. կառավարութիւնն հրամայած է որ բոլոր կառավարական պաշտօնատարք իրենց անուան հետ նաև ընտանեկան մականունը փորագրել տան, և եթէ մականուն չունին, պարզապէս իրենց հօր անունը դնեն իբրեւ մականուն։

Այս իմաստուն տնօրինութեան շնորհիւ յուսալի է որ բազում սխալմանց առաջքն առնուի։

Մայրաքաղաքիս Ֆրանսական Առեւտրական սենեակը գիր մ'ուղղեց առ Պ. Ֆէռրի՝ նախարար հեռագրաց և թղթատարութեանց Ֆրանսայի, որով նորա ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ երկու կարեւոր խնդրոյ վրայ։ Նախ թէ՝ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական նամակատունը՝ գերմանական, աւստրիական, անգլիական և միջազգային նամակատուններէն աւելի բարձր գիներով նամակ փոխադրելուն պատճառաւ՝ անոնց չափ ծաղկեալ վիճակ մը չունի. երկրորդ՝ կ'առաջարկեն որ նամակատան մէջ խնայողական սնտուկ մը հաստատուի, ուր ֆրանսացի հպատակաց աղքատ մասն և գործաւորք իրենց փոքրիկ խնայութիւնները կարենան զետեղել։

Մայրաքաղաքիս յոյն փաստաբաններէն Պ. Նաբոլէոն Սէրվիլիուս Ֆար Թիւ Պոսֆոր լրագրոյ մէջ իրեն նկատմամբ եղած հրատարակութեանց առթիւ՝ յիշեալ թերթի տնօրէն Պ. Փիլիաքօբուլօյի դէմ դատ բացած լինելով, այս դատ ամսոյս 12/24ին պիտի տեսնուի հելլենական հիւպատոսարանին առջեւ։

Այս առթիւ Սաատէթ զրոյց մը կը յիշատակէ թէ Վանայ նախորդ կուսակալ Հասան փաշա Պրուսայի գաւառին կուսակալ պիտի անուանի։

Ճանիկի գաւառակին կառավարիչ Րէշատ փաշա այս օրերս հնութիւն մը ղրկեց Օսմանեան թանգարանին։ Ցիշեալ հնութիւն մեծկակ մարմարի վրայ փորագրուած կնոջ մ'արձան է, որոյ ծունկերուն փարած են երկու աղջկունք, մին փոքրիկ և միւսը չափաւոր։

Նոյնպէս Մակեդոնիոյ աւերակաց մէջէն գտնուած հինաւուրց տապանաքար մը Սէլանիկէն մայրաքաղաքս ղրկուած լինելով, մաքսատունէն Օսմանեան թանգարանը պիտի փոխադրի։

Կրետէի համանուն լրագիրը կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն Ինթիզա լրագիրն, որոյ համար ճշմարտախօս թերթ մ'էր կ'ըսէ Սաատէթ, ամիս մը դադարման դատապարտուեր է կուսակալին հրամանաւ։

Կ'ըսուի թէ Վառնայի մէջ ի մօտոյ լրագիր մը պիտի սկսի հրատարակուիլ Պօլէ–Պօլտասը Լըբէբէն անուամբ։

Ցառաջագոյն ծանուցած էինք թէ դատական նախարար Հասան Ֆեհմի փաշա հրահանգ տուած էր գաւառական իշխանութեանց, որպէս զի օսմանեան հողին ամէն կողմը գտնուող բանտերն առողջապահական կանոնաց համաձայն և Եւրոպիոյ բանտերու դրութեամբ բարեկարգուին։

Այս անգամ տեղական թերթի մը ուղղեալ նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Վանայ, Բաղէշի և Հէքքարիի գաւառաց դատական քննիչ Սալի պէյ նոր ձեւով բանտեր հաստատելու յատակագիծ մը պատրաստած է։ Նմանապէս գաւառաց մէջ կառուցանելի դատական պաշտօնատանց յատակագծեր պատրաստած են և մեծ հոգ կը տարուի Ֆեհմի փաշայի հրահանգաց գործադրման։

Ցունական Սիլլողոսին յառաջիկայ երկուշաբթի գիշերի գումարման մէջ պիտի ատենախօսէ Պ. Բէրոսքիոս «Հին Պարսկաց կրօնք»ին վրայ։

Կայսերական կառավարութիւնը փափաքելով միւս պետութեանց նման բոլոր կարելւոյն օգտիլ ելեքտրական լոյսի գործածութենէն, որոշեց այդ ճիւղին վերաբերեալ դասախօսութիւն մը հաստատել ծովային պաշտօնատան մէջ։ Ծովային Նախարարութեան յառաջադէմ սպայք պիտի հետեւին այդ կարեւոր դասերու, որոց ուսուցիչ կարգուած է Էմին Լաքուան էֆէնտի։

Այսօր, միջօրէէն յետոյ, Բերայի մէջ իտալական ձրի դպրոցի մը բացումը պիտի կատարուի հանդիսաւոր կերպիւ։ Իտալական հիւպատոսարանի պաշտօնատարք և իտալացի հպատակաց երեւելիք ներկայ պիտի գտնուին։

Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանն ի դատ հրաւիրած է այլ և այլ յանցանօք ամբաստանեալ կարգ մը ոճրագործներ, որք ի բացակայութեան դատապարտութիւն կրած էին։ Ասոնց մէջ կը գտնուի, կ'ըսէ Լա Թիւրքի, Ղալաթիոյ գինավաճառներէն Պ. Բոնտէլի Լուիճիս, որ ամբաստանուած է թէ մաքսատան քանի մը գէտերու հետ համաձայնութեամբ՝ արգիլեալ զէնքեր մուծած է ի Թուրքիա։

Վառնայէն Իսլամի մը կողմէն Օսմանլը լրագրին ուղղեալ նամակէ մը կը քաղենք.

«Պուլղարիոյ մէջ մեռնող Իսլամի մը թողած դոյքը մինչեւ ցարդ կը յանձնուէր Իսլամ հասարակութեան կրօնապետին՝ Միւֆթիին՝ որ կ'արձանագրէր և կը բաժնէր մեռնողին ժառանգորդաց։ Բայց ասկէ առաջ Պուլղարիոյ արտաքին գործոց վարչութիւնն Երեսփոխանական ժողովոյն ծրագիր մը մատուցանելով առաջարկած էր որ մեռնող Իսլամի դոյքն այսուհետեւ կառավարութեան անմիջական տնօրէնութեամբ կարգադրուի՝ առանց Միւֆթիին միջամտութեան։ Եւ որովհետեւ այդ կէտ հակառակ էր իսլամական օրինաց, ուստի բողոքեցին Իսլամք աղօր դէմ առ Երեսփոխանական ժողովն, որ սակայն չենք գիտեր թէ ի նկատ առա՞ւ զայն թէ ոչ։ Սա միայն գիտենք թէ յիշեալ առաջարկութեան ազդեցութիւնը տեսնուեցաւ այս օրերս Իսլամի մը մահուան առթիւ։

Ասկէ երկու ամիս առաջ Վառնայի մէջ Իսլամ մը մեռնելով, իւր դոյքն, որ իւր մօր, որդւոյն և ամուսնոյն կ'իյնար, կառավարութեան կողմէ ի գիր առնուեցան, և ամբողջովին յանձնուեցան վախճանելոյն որդւոյն՝ իբր միակ ժառանգորդ ճանչնալով զայն, հետեւաբար մայրն ու ամուսինը զրկուեցան իրենց օրինաւոր իրաւունքէն։

Աւասիկ Իսլամաց կրօնական գործերուն միջամտութիւն մը, որ բոլորովին հակառակ է Պէրլինի դաշնագրին տրամադրութեան»։

Ոճրագործ ատենէն 15 տարի բանտարկութեան վճիռ ստանալէ յետոյ դատարանէն ի բանտ փոխադրուած ատեն կաշառով փախչող մարդասպան Մէհմէտ փէհլիվանին վրայ նոյն պահուն հսկողութիւն ընելու պաշտօն ունեցող ժանտարմայք անզգոյշ գտնուելնուն համար՝ հարցաքննութեան ենթարկուեր են։

Թարիք լրագիրը կը հերքէ այս օրերս տարածուած զրոյց մը թէ՝ Պուլղարիոյ և Արեւելեան Րումէլիի մէջ նոր զօրք գրել կը տրուի։

Մէհմէտ Շիւքրի և Միքայէլ Աչճեան էֆէնտիներու հրատարակած «Կունեէթ–Իւլ–Լուղէթ» թուրքերէն–ֆրանսերէն բառգրքին երկրորդ հատորի 24րդ տետրն հրատարակուեցաւ։ Ամբողջ գործը պիտի բաղկանայ 2000 երեսէ, երկու հատորի բաժնուած։

Գործն աւարտելու վրայ է։

Զէթինեէն Վիէննայի Բոլիթիչէ Քօռէսբոնտենձ լրագրոյն ուղղեալ նամակ մ'՝ Իսլամաց գաղթականութեան վրայ խօսելով՝ կ'ըսէ թէ այս իրողութիւն, որ մեծ ազդեցութիւն ըրած է Սերպիոյ և Պուլղարիոյ տնտեսական զարգացման վրայ, Գարատաղի մէջ ևս սկսած է երեւիլ։

Նոր ստացուած գաւառակաց մէջ, մանաւանդ ի Նիքշիչ, Տիւլչինիոյ, Անթիվարի և Բոտկորիձա, առեւտրական և տնտեսական տագնապ մը կը նշմարուէր տեղական լաւագոյն գործաւորաց գաղթելուն պատճառաւ, որք ուրիշ տեղ կ'երթային գործ փնտռել։

Շնորհիւ Նիքօլա իշխանին ձեռք առած ազդու և ճարտար միջոցներուն, կարելի եղաւ մինչեւ մէկ աստիճան արգիլել գաղթականութեանց հոսանքն, այլ այս շարժում դադրած չէ բոլորովին։ Այս պատճառաւ, քիչ շատ կարողութեան տէր ընտանիքներ կրցին ամենափոքր գումարի մը փոխարէն բաւական ընդարձակ հողերու տէր լինիլ։ Այս կերպիւ կ'ենթադրուի թէ մօտաւոր ապագայի մը մէջ ի Գարատաղ մեծ կալուածատերաց խումբ մը պիտի կազմուի, որ բնաւ չպիտի համապատասխանէ երկրին կազմական օրինաց, և բնակչաց ռամկավարական գաղափարաց։

Նիքօլա իշխանն, այս նկատողութեամբք հրաման հաներ որ այսուհետեւ ոչ ոք կարենայ 20 արտավարէն աւելի հողի տէր լինիլ։ Այս հրաման արդէն գործադրիլ սկսած է Նիքշիչի մէջ և հաւանականաբար Գարատաղի միւս բոլոր գաւառակաց մէջ ալ ի գործ պիտի դրուի։ Պաշտօնական լրագիրն իշխանին այս տնօրինութեան պատճառը սապէս կը մեկնէ, թէ ոչ ոք պէտք է միտքը դնէ թէ, ըստ հին սովորութեան, կրնայ մեղկ ծուլութեամբ ապրիլ, եւ թէ բացարձակ հարկ կայ որ հողերը կարելի եղածին չափ հաւասարապէս բաժնուին երկրին բնակչաց միջեւ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Լոնտրա, 19 փետրուար

Երեսփոխանական ժողովին մէջ՝ ընդդիմադիր կուսակցութեան գլուխ Սըր Ս. Նորթքոթ կը ծանուցանէ թէ պարսաւանաց քուէ պիտի առաջարկէ ընդդէմ նախարարութեան։

Փարիզ, 19 փետրուար

Պրիէր տը լ'Իլ զօրավարն Հանոյ վերադարձաւ, ի Լանկսոն թողլով Նէկրիէ զօրավարն։

Աթէնք, 20 փետրուար

Նախարարական տագնապը կը շարունակէ։ Նոր նախարարութեան կազմութիւնը մեծ ջանքեր կը պահանջէ, որովհետեւ Պ. Թրիքուբիս մեծամասնութիւն ունի Երեսփոխանական ժողովին մէջ, հակառակ վերջին քուէարկութեան։

Պ. Տէլիեանի այսօր՝ միջօրէէն յետոյ՝ նոր ցոյցի մը առարկայ եղաւ և բանախօսութիւն մ'ըրաւ ամբոխին։

ԱԺԱՆՍ ՌԻՒԹԷՐ

Աթէնք, 20 փետրուար

Պ. Տէլիեանի կազմեց նոր նախարարութիւնն, որոյ գլխաւոր անդամներն են Պ. Տէլիեանի, Մավրոմիխալիս, Բոռոմիլալոբուլոս, Տէլիեորկի։ Թագաւորը չընդունեց Տ. Տէլիեանիի այն խնդիրն, որ կ'առաջարկէր լուծել զԵրեսփոխանական ժողովն և նոր ընտրութիւն կատարել տալ։

Պ. Տէլիեանի պիտի խնդրէ Երեսփոխանական ժողովէն որ տասնօրեայ պայմանաժամ մը տայ իրեն, բայց Պ. Թրիքուբիսի կուսակցութիւնն, որ յոյժ զօրաւոր է, ընդհուպ անվստահութեան քուէ պիտի առաջարկէ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 9 փետր.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

ամիս	Լոնտրայի վրայ	(պանքայի)	110 1/8
3 »	»	(վաճառականի)	109 3/4
3 »	Բարիզի	(պանքայի)	22 95
3 »	»	(վաճառականի)	23 02 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	դհկն.	9 23
Այսօր առաւօտուն գոցուելէն վերջը	»	9 23
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	9 24
Բարձրագոյն գին	»	9 25
Նուազագոյն	»	9 24
Կէս օրին	»	9 24 1/2
Իւնիֆիէ Եգիպտական գ. կ.		75 25
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		75 05
Բերայի մէջ		—
Այս առաւօտ բացուեցաւ գ. կ.		75 10
Կէս օրին		75 10
Հէվալէսիզ		15
Լէհօր գօնսօլիտէի		—
» իւնիֆիէի		—
փոխառութիւն 1863	Ֆր.	79
» 1865	»	60 75
» 1869	»	53
» 1873	»	47 25
Պօն տը Թրէզօր	Անգլ. Լր.	22 75
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	47
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	—
Բաժնեթուղթ Լօթէրիայի	»	70

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Գ. կ.	Անգլ. Լր.	3 15
Քրէտի Ժէնէրալ	»	Օսմ. Լր.	6 32
Պանք տը Գոնս.	»	»	5 20
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	Օսմ. Լր.	3 25
Թրամուէյ	»	»	270

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	դրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 29
Անգլիական ոսկի	»	110 15
Բօլ Իմբէրիալ	»	90 10
Քրիմիզ	»	51 20
Ռուսական թղթադրամ	»	8 60
» արծաթ	»	89 15
Ձիօրին	»	9 2
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	107 39
Վեցնոց	»	102 35
Հինգնոց	»	102 35
Մէթալիք	»	98 30
Պզինձ	»	800
Թղթադրամ	»	3200

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 20 փետրվար ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ գոցուեցաւ	98 13/16
Օսմ. բացուեցաւ	17 1/4
» » գոցուեցաւ	17 1/4
Միացեալ կրուբ 1	36 1/2
» » 2	20 3/8
» » 3	17 1/4
փոխառութիւն 1877	83 1/4
Պանք Օթօման	13 7/8
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)	96 3/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	67 3/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	88 1/8
Տայրա Սանիէ	65 1/4
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	87 1/4
Հունգարական պարտաթուղթ 1877	—
փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 574

Վիէննա, 20 փետրվար ժամ 4 երեկոյ

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 50
Օսմանեան երկաթուղի	22 70

Բարիզ, 20 փետրվար ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 % բաց	109 82 1/2
» » 3 % բաց	81 60
Օսմանեան քօնսօլիտէ բացուեցաւ	17 60
» » գոցու. գ. կ.	17 62 1/2
Միացեալ պարտք Սէրի Բ.	20 85
» » Գ.	17 55
» » Դ.	— —
Օսմանեան երկաթուղի	47 25
» Լէժիք բաժնեթուղթք	—
Պանք Օթօման	604 37 1/2
Քրէտի Լիօնէ	555
» Ֆօնսիէ գ. կ.	1336 25
Բաժնետոմս Լիօնի (գուբ. կոր.)	1263 75
Սուէզի ջրանցք	Բարձրացում 1960
Ռուսական 5 % 1877ի (գ. կ.)	100
Իտալական Ռանթ (գ. կ.)	97 90
Եգիպտական միացեալ գոց	342 50
Սպանիական (արտաքին) (գ. կ.)	62 1/8
Բրիօրիթէ Թիւրք	415
5% Հելլենական (գ. կ.)	350
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 37

ԲԱՐԻԶԻ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

փետրվար 20 ժ. 10, վ. 45

Ֆրանս. Ռանթ, 4 1/2 %	109 60
Օսմանեան »	17 62 1/2
Եգիպտական միացեալ	343 75

ՄԵՏԷՕՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԱ

19 փետրվար (Ն. Տ.)

		Ժ.	Վ.
Ծագումն արեգական (Ալաթուրքա)		6	47
Մուտք » »		5	41
Կէս օր (Միջին ժամով)	11 Ժ.	13	47
Կէս օր (Ժամ ըստ Տաճկաց)		6	12
Ծագումն Լուսնի (Ալաթուրքա)	Ա.	10	15
Մուտք » »	Ե.	—	

Երեւումն Լուսնի Վ. Ք. փետրվար 22 ին Երեկոյեան ժամ 12ը 27 անցած Հյրբդմնթր.

Ծանրաչափ (Ծովու երես)		766	5
Ջերմաչափ		7	3
Նուազագոյն աստիճան		3	4
Բարձրագոյն »	իրիկուան	13	3
Խոնաւութիւն %		97	
Բարձրութիւն անձրեւի 36 ժամու միջոցին հազարորդամետր		0	

Ուղղութիւն հողմոյ.— Հանդարտ։

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 20Ի ՎԻՃԱԿԸ

Ծանրաչափը թեթեւապէս իջած է Միջերկրականի եւ Իտալիոյ վրայ. հովը չափաւոր կը փչէ արեւմուտքի եւ հարաւի մէջտեղը, եւ բաւական ուժգին կը փչէ Միջերկրականի վրայ. հարաւային հովը չափաւոր է Ադրիականի վրայ. յոյժ տկար յՄրշիպեզագոս եւ ի Դարդանէլ. հիւսիսային հովը տկար է ի Վառնա, եւ յՕտեսա։

Բարեխառնութիւնն է 3 աստիճան ի Փարիզ, 2 ի Վիէննա, 1 յՕտեսա եւ զէրոյէն 16 աստիճան վար ի ի Բեդրպուրկ։

ԱԶԳ.

Ի Բերա, Աւետարանական Հայոց կիրակնօրեայ Աստուածային պաշտօնը կը կատարուի Հոլանտայի դեսպանատան մատրան մէջ, կէս օրէն երկու ու կէս ժամ յառաջ։

Պատ. Ստեփան Իւթիւճեան պիտի քարոզէ վաղը կիրակէ առաւօտ։

Գրիգոր էֆ. Սինապեան և Գալուստ էֆ. Գույումճեան, փաստաբանք վկայեալ Փարիզու իրաւագիտական Համալսարանէն, հաստատած են իրենց գրասենեակն ի թիւ 7. 8. Իւմիւրլի օղլու խան Ղալաթիա։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՆԱՄԱԿ ՑՎԻՑԵՐԻԱՅԷ

Ցիւրիխ, 10 փետրվարի

Երբ որ մարդը գալիս է Զվիցերիայի պէս մի քաղաքակիրթ երկիր, նրա հոգեկան տրամադրութիւնը, նրա մտածմունքների ուղղութիւնը անմիջապէս փոխվում են։ Մտաւորապէս զարգացած մարդը, որ ուսել է Եւրոպայում, մեր ասիական երկիրներ գալուն պէս, սկսում է հետաքրքրվիլ, զբաղվիլ ընդհանուր բնաւորութիւն ունեցող հասարակական խնդիրներով։ Մեր երկիրներում կեանքը շատ կողմերից կանոնաւորված չէ, և այդ պատճառով զգայուն, մտածող մարդը կամայ ակամայ սկսում է զգալ, տանջվել, մտածել, գործել ուրիշների համար։ Զվիցերիայում քաղաքակրթութիւնը, ընդհանուր բարօրութիւնը այն աստիճան բարձր կէտին է հասել, որ ամեն մարդ, հասարակութեան հաստատուած անդամ լինելով, մտածում ու հոգում է ինքն իրան մասին։ Նա պէտք չունի ոչ ոքի խնամակալութեան։ Այստեղ ամեն մարդ ապրում է իրան համար։ Իսկ ընդհանրութեան մասին հոգում է համայնքը, կանտօնը և պետութիւնը։

Այդ պատճառով այստեղ ամեն մարդ, կին թէ տղամարդ, երեխայ թէ ծերունի, ուրախ, պարզ դէմքով, իրանց վիճակից կատարելապէս գոհ են երեւում, քանի որ ոչ ոք հարկաւորութիւն չունի ուրիշի վրայ հոգալու, ուրիշի վրա մտածելու, ուրիշի մասին տանջվելու։ Ամեն ոք մտածում է միմիայն իրան մասին, իր ընտանիքի մասին։ Դա քաղաքակրթութեան ամենաբարձր կէտն է, որ իր բարօրութեամբ, իր նիւթական հասցրել է մարդկանց կըրկին դէպի ամենապարզ նահապետականութիւնը։ Այստեղ անծանօթ է այն տանջող մաշող զգացմունքը, սրտի այն անբուժելի ցաւը որ ծանօթ է ուրիշ շատ ազգերին և որ Գերմանացին անուանում է Weltschmerz աշխարհի ցաւ, աշխարհի տառապանք, կամ աւելի լաւ է ասել՝ համաշխարհային ցաւ։

Եւ երբ որ Զվիցերիայի քաղաքներից մէկի փողոցում տեսնում էք մի մարդու տխուր, մաշած դէմքով, — հաստատ կարող էք ասել որ դա օտարական է։ Նա իր կերպարանքով կազմում է մի կատարեալ աններդաշնակութիւն տեղական ընդհանրութեան մէջ։ Իսկ Զվիցերիացին գիտէ միայն տխրութեան, սուգի մի առիթ, — դա իր մօտ մարդու, իր սիրելիներից մինի մահն է։ Բաղդաւոր է այն մարդը, որ իր ամբողջ կեանքի ընթացքում միակ դժբաղդութիւն՝ մահ կարող է համարել։

Այն ամենը ինչ որ մեզ համար տանջանք է մանկութիւնից սկսած — Զվիցերացու համար ուրախութիւն և բաղդ է։ Ծնողների մեզ հետ վարմունքն մեզ համար առաջին տանջանք է, քանի որ ամենախիստ բռնաւորութիւն է տիրում մեր ընտանիքներում. դպրոցը մեզ համար տանջանք է, քանի որ մեր դպրոցները ամենավատ կերպով են կազմակերպված և նոյն իսկ վարժապետի, այդ ամենասուրբ պաշտօնի, մանուկների դաստիարակչի պաշտօնի անունը, շատ տեղ մեզանում, ինչպէս օրինակ Կ. Պոլսում, արհամարհելի է համարվում։ Վերջապէս և հասարակական գործունէութիւնը և ամուսնութիւնը և ընտանեկան կեանքը, — այդ ամենը տանջանք է մեզ համար։

Եւ այդ բոլորը որ մեզ համար տանջանք է, — Զվիցերացու համար ուրախութիւն, զուարճութիւն և բաղդ է։

Ուսումը պարտադիր է Զվիցերիայում և ամեն մարդ պէտք է վճարի ուսման տուրքը համայնքին, թէեւ նա ինքն ուսած չլինէր և երեխաներ չունենար։ Ամեն մի համայնքի մէջ ամենագեղեցիկ շինութիւնը, մեծ մասամբ բարձրութեան, բլուրի վրայ, շրջապատուած ընդարձակ այգիով, — ուսումնարանն է։ Տարրական դպրոցներում տղաներ և աղջիկներ միասին են սովորում, միջնակարգ դպրոցներում ջոկ ջոկ, իսկ բարձրագոյն դպրոցներում՝ համալսարաններում, բազմարուեստեան դպրոցում, ուսուցչական սեմինարիաներում երիտասարդներ և օրիորդներ միասին են ուսանում։ Տարրական և երկրորդական դպրոցները պահում են իրանց հաշւով համայնքը և քաղաքը, միջնակարգ դպրոցները կանտօնի հաշւով են պահվում, նոյնպէս կանտօնի հաշւով պահվում են և համալսարանները։ Վերջապէս բազմարուեստեան դպրոցը պահում է իր հաշւով պետութիւնը, այսինքն կանտօնների դաշնակցութիւնը։

Տեսնելով թէ ի՛նչպէս փոքրիկները ուսումնարան են գնում, դուք կը կարծէք որ նրանք մի տօնախմբութեան, մի զուարճութեան են գնում և ոչ թէ ուսման, այն աստիճան քաղցր է նրանց համար ուսումը։ Ամենամեծ պատիժը երեխայի համար այն է, երբ վարժապետը արգելում է նրան միւս օր ուսումնարան գալը։ Դասամիջոցներում մանուկների խաղերը հրապարակում, կամ ուսումնարանի դաւթում կատարելապէս ինքնուրոյն և ազատ են, առանց որ և է վերակացուի վերահսկողութեան։ Փոքրիկ երեխան արդէն մանուկ հասակից կատարեալ ազատ քա-

[illegible]

ԱՌԱՋԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆՍ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

Ազնիւ ունկնդիրներ,

Մի գրքոյկ, 'զոր հրատարակած եմ 1879ին, կը պարունակէր սա տողեր. «Եւրոպա ներչնչեց 'գիս նաեւ իբր մարդ և իբր քերթող. այլ ադոնք անձնական տպաւորութիւններ են, որոցմով պիտի ձեւանայ մի ուրիշ հատոր:»

Այսօր կըսկսիմ կատարել խոստումս, նկարագրելով այն ուղեւորութիւն 'զոր կատարեցի Եւրոպայի մէջ, երբ պատիւ ունէի ընկերանալ Պերճաշնորհ Տ. Մկրտիչ Խրիմեանի: Թող հայատեացներն չը խռովին. չը պիտի խօսիմ իբր Հայ, այլ լոկ «իբր մարդ և իբր քերթող», կամ այնպէս որպէս պիտի կարենար խօսիլ մի Թուրք, ռուս կամ սպարսիկ ուղեւոր:

8 ՄԱՐՏ 1878

Ի՞նչ պիտի մտածէինք այն անհատի վըրայ որ, ունենալով մի բնակարան ուր կ'ապրի երկար ամերէ ի վեր, կը ճանաչէ անոր սենեակներէ լոկ մին: Երկրագունտն է մարդկային էակի բնակավայրն, և որքա՛ն դըժբախտ է նա որ չ'է մեկնած քաղաքէն ուր ծնաւ: Մինչեւ իսկ երբ հայրենի երկիրն [illegible]

[illegible]

կը թանան 48 նշանաւոր կղզիներ, կը սկսին յարձակիլ չոգենաւին վրայ: Ա՛լ չ'ունինք ախորժակ. լոկ Ալեմանն կ'ընթրէ անխռով: Ծովախտէն չարչարուած, կը գալարուիմ անկողնիս մէջ: Մնաք բարեաւ, թխակապոյտ և փրփրուն ծով, տխուր այլ պատմական կղզիներ. չը պիտի կարենամ դիտել «գձեղ անքթիթ, մինչ Մէտիթերանէ», հեռանալով օսմանեան ջուրերէն, կ'ողջունէ վերջապէս հելլէն ջուրերն:

ՄԻՆԱՍ ՉԵՐԱԶ

ԳՐԱԿԱՆ

ԱԲԲԱ ԲՕՆՍԹԱՆԹԷՆ

ՍԻՐԱՎԷՊ Լ. ՀԱԼԷՎԻԻ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ՕՐԻՈՐԴ Ե. ՕՏԵԱՆ

Այսօր կը փութանք մեր ընթերցողաց հաղորդել «Աբբա Քօնսթանթէն»ի թարգմանութեանն առթիւ Վսեմ. Օտեան Էֆէնտիի գրած ընտիր եւ ընդարձակ յառաջաբանին հետեւեալ մասն.

[illegible]

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
287 միլիոն ֆրանք

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

Ապահովագրեալք միայն տէր են երաշխաւորեալ դրամագլխոյն և ընկերութեան բոլոր շահերուն

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՏՆՕՐԷՆ
Ա. Հ. ՍՔԷՅՑ
ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԿԱԼԱԹԱ, ՀԱԼԱՃԵԱՆ ԽԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԿՐԱԿԱՐԱՆԱՑ ԵՒ ԾԽԽԵԼՈՒԶԻ ԽՈՂՈՎԱԿԱՑ
Միակ մթերանոց վիէննայի Րիւտ Կէպլէրք վաճառատան կրակարանաց
ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ ԵՒ ՀԻՒՍՆԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ
ՀԷՆՐԻԿ ԼԱՆԺ
24, Բէրչէմպէ—Բազար, Ղալաթիա
ՊՂՆՁԷ, ՁՈՒԼԱԾՈՅ ԵՒ ԾԵԾՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹԷ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԵԱՑ
ՆՈՐՕՁՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՆՈՑ
ԽՈՀԱՆՈՑԻ ՁՄԻՆԷՆԵՐ
ԴԱՆԱԿ ԵՒ ԵՐԿԱԹԵՂԷՆ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ
ՃԱՇԱՐԱՆԻ ԳԱԶԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԻՔ

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՈՒԼԻԷՆՍ
Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթալ, Եօրկիատիս խան Պահչէ-գաբու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա, Ալէքսիանի խան թիւ 15։

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՐԱՍԵԱՑ
587, Մեծ Փողոց Բերայի, Լ. Թէքքէ, մվլևիխանէ դիմաց, 587
Պ. Տիմիթրիոս Աթամի, տէր վերոյիշեալ Մթերանոցին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան և իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ իւր վաճառատան մէջ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ամենադեղեցիկ և կատարելապէս հաստատուն կարասիներ, ինչպէս Հայելաւոր պահարաններ, Ճաշարանի և աշտանակ սեղաններ, Անձնական լուացարաններ (լուսատ), Զանազան չինական աթոռներ, Հանգստաւէտ Բազմաթոռներ, եւ, եւ։
Այս ամեն կարասիներն ի վաճառ հանուած են
ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ
Վաճառատունս նոյնպէս յօժ աժան գներով ամեն տեսակ կարասիներ կը շինէ յանձնարարականաւ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ 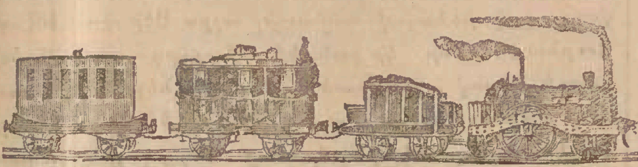 ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ 20 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1884, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60			
	Առաւօտ											Իրիկուն												
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 18	7 45	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 55	1 31	2 31	3 2	3 40	4 15	4 44	5 23	5 44	6 11	...	...	...
Գում-գաբու	6 28	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 —	1 6	1 42	2 41	3 13	3 51	4 26	4 55	5 34	5 54	6 22	...	...	...
Եէնի-գաբու	6 32	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 04	1 10	1 46	2 45	3 17	3 55	4 30	4 59	5 38	...	6 26	...	...	...
Գաւուտ փաշա	6 35	...	8 —	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 07	1 13	1 49	2 48	3 20	3 58	4 33	...	5 41	...	6 29	...	...	...
Սամաթիա	6 40	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 18	1 54	2 53	3 25	4 3	4 38	5 5	5 46	...	6 34	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 45	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 21	1 59	2 58	3 28	4 9	4 41	5 10	5 49	6 4	6 39	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 56	8 —	8 24	...	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 11	3 9	...	4 21	...	5 22	...	6 16	6 50	...	...	...
Այ-Ստեֆանոս	...	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 21	...	...	4 31	...	5 32	...	6 28	...	...	...	...
Քիւչիւքչեքմեճէ	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 37	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	1			
	Առաւօտ										Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւքչեքմեճէ	...	...	7 34	...	...	...	...	...	...	...	...	1 24	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...	...	...
Այ-Ստեֆանոս	...	...	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	11 20	...	1 34	...	2 33	...	...	...	4 48	5 39	...	6 51	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 33	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31	...	1 45	...	2 44	3 20	...	...	4 59	5 50	...	7 5	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 46	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	12 48	1 58	2 23	2 57	3 33	4 8	4 46	5 14	6 4	6 38	7 26	...	...	...
Սամաթիա	6 50	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 16	11 16	11 48	12 52	2 2	2 28	3 1	3 37	4 12	...	5 19	6 8	6 42	...	...	...	...
Գաւուտ փաշա	6 55	7 46	...	[illegible]	...	9 46	...	10 21	11 21	11 53	12 57	...	2 33	3 6	3 42	4 17	...	5 24	6 13	6 47	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	6 58	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 24	11 56	1 ...	2 8	2 36	3 9	3 45	4 20	...	5 28	6 16	6 50	...	...	...	...
Գում-գաբու	7 3	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 01	1 5	2 12	2 41	3 14	3 50	4 25	4 56	5 33	6 21	6 54	7 40	...	...	...
Կ. Պոլիս	7 12	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 14	2 21	2 50	3 23	3 59	4 34	5 5	5 42	6 30	7 03	7 50	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչեւ բանող կառախմբ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անվէրսի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարոտոն	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյլօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բաուիֆէք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Էրաքօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաբֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոտնօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիսօ	2,300	Քանդօ	3,600
Քէլսօ	2,000	Եէտօօ	3,600
Քօզիօ	2,200	Ջէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Ջէրօ	140

Րէնալտօ շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն, Հըլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։
Քոզիօ շոգենաւը յունվար 28 ին Հըլէն մեկնեցաւ ի Կ. Պոլիս և աստ կ'սպասուի փետրուար 18 ին։
Սալէրնօ շոգենաւը փետրուար 20 ին Հըլէն ճանբայ պիտի ելնէ։
Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կընծայուի։
Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

ՌԷՀՊԷՐԻ ԹԻՃԱՐԷԹ
(ՍՌԱՋՆՈՐԴ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ)

Այս անուամբ, Մելքոն էֆէնտի Իսքէնտէր, անդամ Կ. Պոլսոյ առեւտրական երկրորդ դատարանին, հրատարակած է, Օսմանեան Տպարանի գեղեցիկ տպագրութեամբ, ընտիր գիրք մը, որ կը պարունակէ վաճառականութեան վերաբերեալ ամեն տեսակ կարեւոր գիտելեաց և օրինական տրամադրութեանց բացատրութիւնն, հանդերձ ճոխ օրինակներով։ Իսքէնտէր էֆէնտի Բարիզի Վաճառականական դպրոցին մէջ ուսում առած, երկար ժամանակ Կ. Պոլսոյ մէջ վաճառականութեամբ զբաղած և ապա տասներկու տարի անդամութիւն բրած լինելով Առեւտրական Դատարանին, այսպիսի հեղինակութեան մը համար պէտք եղած տեսական ու գործնական հմտութիւնները միանգամայն ստացած է։

«Րէհպէրի Թիճարէթ» կը վաճառի, ի գին 12 ղրուշ, բոլոր գրավաճառաց քով, և կը գտնուի նաեւ Բերա, Վայսի գրատունը։

ՏՕՔԹ. Խ. Կ. ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ
Պէօյուքտէրէ, Սելամըլը Բողը, Թօփալօղլու փողոց թիւ 251

Վկայեալ Ամերիկայի «Վերմոնդ» բժշկական համալսարանէն և Պոստոն քաղաքի մէջ չորս տարի հիւանդանոցաց մէջ իբր քաղաքային բժիշկ մեծ յաջողութեամբ գործած է։
Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր։ Երկուշաբթի օրերը կը գտնուի նաեւ Նոր-Թաղի դեղագործ Ստեփան աղայի դեղարանը։ Ուրբաթ օրերը ձրի է մինչ կէս օր։ Վկայեալ ազքատք միշտ ձրի կը դարմանուին։
ՏՕՔԹ. Խ. Կ. ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ
11—15

Պարոնայք Ճ. Վ. Ուիթըլ և ընկերութիւն յառաջիկայ ապրիլ 1 էն սկսեալ չափաւոր գնով վարձու կուտանիրենց այժմեան խանն (իրենց գրասենեակները պիտի փոխադրուին նոյն փողոցը գտնուող իրենց յատուկ խանն), որ կը պարունակէ երկու մեծ խանութներ և 5 սենեակներ առաջին յարկը։
Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԸԼ
Պոլիս, Պահչէ-գաբու, Խոճէր էֆէնտի խանին դիմաց։

Ա. Յ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Ղալաթա, Թիւնէլի դէմ, Թիւ 33

Վաճառատանս մէջ կը գտնուին Գաղղիոյ և Գերմանիոյ համբաւաւոր գործարանաց ընտրելագոյն Դաշնակներ անմրցելի աժան գներով և ամեն տեսակ երաժշտական գործիներ, նաեւ խաղի ու սիկառի ընտիր թղթեր և սալոնի յատկացեալ լուցկի, որոց մասին եւս կը խոստանայ գոհացնել իւր յաճախորդներն։
Վաճառատունս պատրաստ է նաեւ վերոյ նշանակեալ առարկաց վրայ յանձնարարութիւններ ընդունիլ և արագ գործադրել կարի գոհացուցիչ պայմաններով։ 19—36

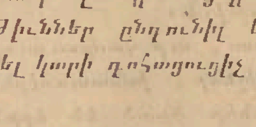

ՄԱՐ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրփուլէ և Մէտիթէրանէ մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Գանոբուս	4200	Օսպրիա	3000
Ֆէրոս	4000	Պէրթիս	3000
Օստնիք	4000	Բերոս	3000
Սեասգրիա	3250	Ադրիադիք	1460
Թիպոս	3250	Լոդիւս	800
Մոնտօրա	3250	Օլինտօս	800
Մարիօթիս	3250	Սէօփլ	700

Սէսսօսդրիս շոգենաւը նաւապետ Օուէն ամսոյս 20 ին աստ կսպասուի ընդհանուր վաճառքով։
Վերոյիշեալ շոգենաւք չքեղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար
Դիմել առ Ճ. Թ. ՈՒԻԹԸԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանըլըք փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվըրփուլ
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Ստրիթ, Լիվըրփուլ

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ Թահնիյէ խաթբէսինտէ իւչ նիւդ պիր սէնէ յի բումիյէսի մարտընտան մայիս նիհայէթինէ գատար հասըլ օլաճադ խճէ վէ գալըն քէբէք էսմանը նագտէն ալընարագ միրիմէք իւզրէ միւլթեզիմինէ օլունաճաղընտան իշթիրայա թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 շուպաթ, 1300

2—3

Մոսկուայի և Բեդրսպուրկի բժշկական ճեմարաններէն վկայեալ

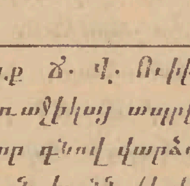

ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ (ՆԱՍՐ)
Մի քանի վայրկենի մէջ կը հանուին իրենց արմատով, առանց ցաւի և առանց մետաղեայ գործիքի։ Եղունգները կը շտկուին։
Խորհրդակցութիւնք ամեն օր ժամը (Ը. Ե.) 10էն 3։
Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 439
Պ. Սեպահի լուսանկարի գործարանին վերնայարկն
ՍՈՖԻ ԿՐԻՒՆՁՔԻ
Ոտնաբոյժ

ԱՂՏՆԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

Գ

Բոլորովին կը բժշկուին իմ դրութեամբս, հիմնեալ գիտական նոր խուզարկութեանց վրայ, նոյն իսկ ամենէն աւելի յուսահատ պարագայից մէջ, առանց երբէք խանգարելու գործարանները։ Նմանապէս կը բժշկեմ երիտասարդութեան մեղաց, Չղջիւթեանց և անկարողութեանց տխուր հետեւանքները։

Գաղտնապահութիւն երաշխաւորեալ

Կը խնդրուի հիւանդութեան ճիշդ նկարագրութիւնը գրկել։
ՏՕՔԹՕՐ ՊԷԼԼԱ
Անդամ բազմաթիւ Գիտական ընկերութեանց
6, Բլաս տը լա Նասիոն փարիզ

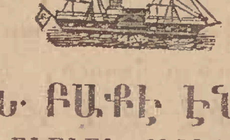

Ն. ԲԱՔԻ ԷՆԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Մարսէյլի և Բօմպէյի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անադօլի որ փետրվար 25 ին Մարսիլիայէն և մարտ 4 ին Պոլսէն պիտի մեկնի։
Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէկքէլէ որ պիտի մեկնի փետրուար 23, երկուշաբթի երեկոյ ժամ 4 ին։
Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն
Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԻ ԲՐԳՈՒԼ
Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

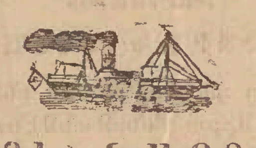

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք ամէն տարի Մ'անքեան կը բանին Լիվըրփուլէ և Մէտիթէրանէ մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադրիա	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Բոդնիա	4,600	Բալմիրա	5,000
Բալդէք	2,500	Բալմիրա	3,000
Բրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քաղալոնիա	4,700	Սարակոսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Կեմպրիա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Պարաթիա	3,000		

Քեդար շոգենաւը, նաւապետ Ուաթ, փետրուար 4ին աստ կըսպասուի։
Սոորագրեալն պատոնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Կանատայի ուրիշ և ամէն նաւահանգստի համար։
Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՔ
ՍԻՆԿԷՐԻ

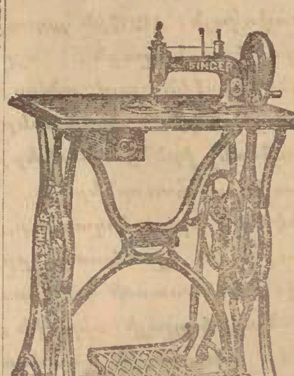

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ՀԱՄԱՐ
ԿԱՐ ԿԱՐՈՂԱՑ ՀԱՄԱՐ
ԴԵՐՁԱԿԱՑ ՀԱՄԱՐ
ԿՕՇԿԱԿԱՐԱՑ ՀԱՄԱՐ
ԹԱՄԲԱԳՈՐԾԱՑ ՀԱՄԱՐ
ՓԵՂՈՒՐԱԳՈՐԾԱՑ ՀԱՄԱՐ
ԿԱՉՄԱՐԱՐԱՑ ՀԱՄԱՐ
ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԵԱՐՑ ՀԱՄԱՐ

Գործարանին այս նշանը

THE SINGER MFG. CO. N. Y. TRADE MARK

Կը գտնուին միմիայն ՍԻՆԿԷՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ մթերանոցները
ԿԱԼԱԹԱ, Կլավանի խան 2
ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90
ԲԵՐԱ, Սիթէ տը Բերա 12
Ներկայացուցիչ Կ. ՆԻԷՏԼԻՆԿԷՐ
Ուրիշ ո և է տեղ գտնուածները՝ Սինկէրի ճշմարիտ մեքենայից նմանութիւններ են
ՁՐԻ ՓՈՐՁԵՐ ՁՐԻ ԱՇԱԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆ
Շաբթէ շաբաթ վճարելու դիւրութիւն

Le véritable Papier JOB est blanc nature, fin, régulier et résistant, qualités depuis longtemps reconnues par tous les bons fumeurs de cigarettes. Pour vous le procurer, veuillez vous adresser dans toutes les maisons sérieuses, honnêtes de votre ville qui vendent les papiers à fumer.
Je ne fabrique uniquement que cette marque dont la couverture porte à l'intérieur la signature qui est faite comme ci-contre : Jn Bardou
Ne pas confondre les cahiers signés ainsi avec des marques nouvelles qui pourraient vous être offertes.

ՇԻՐՔԷԹԻ 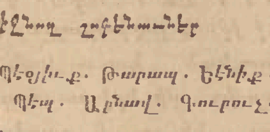 ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1885 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1 ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 28

Վոսփորէն ելնող շոգենաւներ

1 45 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպ. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
1 45 Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
1 45 Վ. անիք. Չէնկել. Պէյլէր. Գուզկ. Գադաթ.
2 — Պէյգ. Բաշազ. Ր. Բ. Մաճ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վ. անիք. Չէնկել. Պէյ. Գուզ.
3 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Ստէն. Պօյաճք. Ռ. Հիսար Պէպ. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
3 — Գավագներ Մէզարպ. Պէօյիւք. Թար. Պէյգ. Բաշազ. Գանլը. Ա. Հիսար Գանտ. Վ. անի. Չէնկելք. Պէյլէր. Գուզկ. Գադաթ.
4 30 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Պօյաճք. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
5 30 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Պօյաճք. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
5 45 Մէզարպ. Պէյգ. Բաշազ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վ. անիք. Չէնկել. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիք.
6 45 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշազ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանտ. Արնաւ. Չէնկելք. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ.
7 45 Ա. Գավ. Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւքտէրէ Թարապ. Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
8 45 Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշազ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վ. անիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկ.
9 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Ստէն. Պօյաճք. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
10 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպ. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.

Կամուրջէն մեկնող շոգենաւներ

3 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Ստէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
3 15 Գադաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյ. Չէնկելք. Արնաւ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշազ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
4 — Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկել. Վ. անիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Ր. Բ. Մաճ. Բաշազ. Պէյգ. Մէզարպ.
4 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
5 30 Գադաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ. Ռ. և Ա. Գավ.
6 45 Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկել. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսր. Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք.
8 15 Պէշիք. Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյ. Մէզարպ. Եէնիմ.
9 30 Պէշիք. Օրթաք. Գուրու. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
10 — Գադաթ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկել. Վ. անիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Ր. Բ. Մաճ. Բաշազ. Պէյգ. Թարապ. Մէզարպ. Ռ. և Ա. Գավագ.
10 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Ստէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
11 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկել. Վ. անիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշազ. Պէյգ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկել. Վ. անիք.
12 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ.

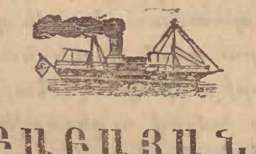

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրփուլէ, Մէտիթէրանէ և Օտեսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պրէս
Արարատ	2,500	Ռոճըրս
Արքատիա	2,500	Քրուքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ռոհիքս
Մասէտոնիա	3,500	Մորշ
Ռումէլիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Մասէտոնիա շոգենաւն ամսոյս 20 ին շաբաթ օր Պաթումէն աստ պիտի վերադառնայ և Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի։
Ռումէլիա շոգենաւն ամսոյս 10 ին Լիվըրփուլէն աստ պիտի հասնի և անմիջապէս վերստին Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի։
Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։
Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։
Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱՐՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

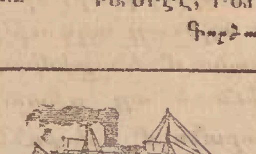

ՅՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրփուլէ և Սեւ-ծովու մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆլավիան	3700
Ալպանիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլորեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրեան	5500
Արապիան	3700	Իւլիրեան	5500
Պավորիան	6000	Իտալիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սալերնեան	2000	Լիպան	800
Տուրոյ	700	Օրոթավա	700
Եճիբշըն	3700	Բերսիան	3800
Ֆաբիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Լեզպեան շոգենաւը, նաւապետ Պօլ այսօր Լիվըրփուլէն աստ հասաւ։
Լիկուրեան շոգենաւը, նաւապետ Մաք-Նաթ, ամսոյս 7ին աստ կ'սպասուի։
Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։
Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.
Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրփուլ
Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆօնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաչման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլէրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտադօ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդըլ և ընկ.

Արտօնատէր Ս. ՅԱԿՈՒԲԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ